

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 83 hallituksen esityksen johdosta laiksi liikevaihtoverolain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunta on 26 päivänä syyskuuta 1984 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 138 laiksi liikevaihtoverolain väliaikaisesta muuttamisesta.

Valtion tulo- ja menoarvion tasapainottamiseksi selviteltiin kuluvan vuoden tulo- ja menoarvioehdotusta laadittaessa välillisten verojen ja erityisesti liikevaihtoveron verotuspohjan laajentamista. Liikevaihtoveropohjan laajentamiseksi säädettiin laki liikevaihtoverolain väliaikaisesta muuttamisesta, joka on voimassa kuluvan vuoden loppuun. Tällä lailla on saatettu posti- ja telelaitoksen sekä alueellisten puhelinlaitosten harjoittama puhelin-, lennätin-, datasiirto- ja muu sellainen telepalvelu liikevaihtoverotuksen piiriin. Mainittujen telelaitosten on suoritettava veroa myös erilaisten telelaitteiden ja muiden tavaroiden myynnistä ja vuokraamisesta sekä korjaus-, asentamis- ja muista sellaisista työsuorituksista samalla tavalla kuin muidenkin tällaista liikevaihtoverollista toimintaa harjoittavien yritysten.

Helsingissä 16 päivänä marraskuuta 1984

Ensi vuoden tulo- ja menoarvion tasapainottamiseksi hallitus ehdottaa, että posti- ja telelaitoksen sekä toimiluvan varaisten puhelinlaitosten harjoittamasta telepalvelusta perittäisiin edelleen liikevaihtoveroa myös vuonna 1985 samalla tavalla kuin kuluvana vuonnakin. Hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus sisältää nykyiset verotussäännökset joitakin sanonnallisia tarkastuksia lukuun ottamatta saman sisältöisinä kuin ne ovat voimassa kuluvana vuonnakin.

Valiokunta on käsitellyt asian ja todennut hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen tarkoituksenmukaiseksi. Hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valiokunta on päättänyt asettua puoltamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä. Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa varapuheenjohtaja Muurman, jäsenet Ajo, Impiö, Joutsenlahti, Koskenniemi, Linna, Malm, Martikainen, Poutanen, Rosnell,

Rönholm, Surakka, Sutinen, Tenhiälä, Tikka, Tuovinen ja Vainio sekä varajäsenet Rusanen, Sasi, Vepsäläinen ja Viljanen.

Vastalauseita

I

Hallitus esittää, että Posti- ja telelaitoksen sekä toimiluvan varaisten puhelinlaitosten harjoittamasta telepalvelusta perittäisiin liikevaihtoveroa myös vuonna 1985 (televero). Tällä tavalla hallitus aikoo kerätä puhelimenkäyttäjiltä 700 miljoonaa markkaa vuonna 1985.

Hallitus on ollut pakotettu turvautumaan televeroon valtiontalouden tasapainottamiseksi. Näin kansalaiset joutuvat maksamaan 20 prosenttia korkeampia puhelinmaksuja sen vuoksi, ettei hallitus ole kyennyt estämään budjetin menopuolen voimakasta kasvua. Kokoomuksen mielestä hallituksen olisi tullut turvautua säästäväisempään talouspolitiikkaan.

Puhelinpalveluja voidaan tänä päivänä pitää välttämättömyyspalveluina. Vanhuksille ja liikuntavammaisille saattaa puhelin olla lähes ainoa keino pitää yhteyttä ystäviin ja sukulaisiin. Eläminen tavallisille kansalaisille ilman puhelinta on tänä päivänä lähestulkoon mahdotonta. Kokoomuksen mielestä juuri tämän tyyppisten kohteiden verotuksessa pitäisi olla erityisen pidättyväinen.

Puhelinmaksut kehitysalueille ovat paikallispuheluita selvästi kalliimpia. Tämä merkitsee osaltaan alueellisen eriarvoisuuden lisääntymistä ja heikentää kehitysaluiden asemaa.

Kokoomus on sitä mieltä, että verotuksen painopistettä pitää siirtää välittömistä veroista välillisiin. Uusia välillisiä veroja toteutettaessa on kuitenkin ehdottomasti välitöntä verotusta kevennettävä. Hallituksen esityksen mukaisesti kuitenkin myös välitön verotus kiristyy. Tämä yleinen veronkorotussuuntaus ei kokoomuksen mielestä ole myöskään hyväksyttävä.

Televeron toteuttaminen merkitsee liikevaihtoveron kertaantuvuutta, joksi on arvioitu vuositasolla teollisuudessa ja kaupassa yhteensä noin 350

miljoonaa markkaa. Esitys on tältä osin liikevaihtoverotuksen kehittämistavoitteiden vastainen, teollisuutemme hintakilpailukykyä heikentävä ja vaikutuksiltaan inflatorinen, tuotteiden hintoja nostava.

Kokoomus kiinnittää huomiota myös kaukopuhelumaksujen veronluonteiseen ylihinnoitteluun. Kokoomuksen mielestä Posti- ja telelaitoksen ei olisi tullut siirtää liikevaihtoveroa kaukopuhelumaksujen hintaan, koska se jo tällä hetkellä kerää eräiden arvioiden mukaan jopa miljardi markkaa voittoa kaukopuheluhinnoilla.

Hallituksen esityksen soveltamiseen sisältyy eräitä yksittäisiä vakavia ongelmia. Hallituksen esitys johtaa ensinnäkin vakavaan neutraliteettihäiriöön, joka asettaa telelaitokset muita yrityksiä huonompaan asemaan suuryhteisantenni- ja kaapelitelevisioverkkojen vuokraajana. Tämä johtuu siitä, että vastoin aikaisempia liikevaihtoverolain periaatteita verovelvollisiksi ei ole säädetty tietty toiminta, vaan tietyt yritykset toiminnastaan. Tulkintavaikeuksia syntyy ulkomaanliikenteessä olevien alusten puhelinliikenteestä varsinkin alusten ollessa Suomen aluevesillä. Meriradiopuheluiden liikevaihtoverottaminen ohjaa niitä kulkemaan Ruotsin tai satelliittien välityksellä. Muissa Pohjoismaissa meriradiopuhelut ovat liikevaihtoverosta vapaita. Periaatteellista ristiriitaa on myös aiheutunut siitä, että pysyvän televerkon rakentaminen ei ole liikevaihtoveron alaista toimintaa, kun sen sijaan pysyvään rakennettuun verkkoon kohdistuva työ on liikevaihtoveron alaista toimintaa.

Sen vuoksi me allekirjoittaneet ehdotammekin,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 16 päivänä marraskuuta 1984

Kimmo Sasi

Matti Viljanen
Pirjo Rusanen

Lauri Impiö

II

Hallituksen viimevuotinen esitys puhelin- ja muiden telepalvelusten ottamisesta pysyvästi liikevaihtoverotuksen piiriin raukesi, koska se ei saanut riittävää kannatusta eduskunnassa. Verolaki säädettiin sen takia yksivuotisena.

Hallitus on nyt valinnut linjakseen televeron vakiinnuttamisen yksivuotisia verolakeja käyttämällä. Hallituksen linja merkitsee askelta kohti

arvonlisäveroa ja välillisten verojen siirtämistä yhä enemmän kotitalouksien maksettavaksi. Tämä vääristää entisestään suomalaista verorakennetta.

Ehdotammekin,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 16 päivänä marraskuuta 1984

Osmo Vepsäläinen

Irma Rosnell

Niilo Koskenniemi

